

Γιώτα Φώτου: «Το διώροφο της Τσιμισκή»

Από
Γιώργος Κιούσης

Αύγουστος 4, 2016

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΙΟΥΣΗ

Μια γυναίκα που βρίσκεται μέσα σε μια μακροχρόνια, αδιέξοδη σχέση, ένας επιτυχημένος επιχειρηματίας που κρατά κρυμμένα μυστικά, μια νύφη που φεύγει από τον ίδιο της τον γάμο αμέσως μετά τον γαμήλιο χορό και μια υπερήλικη που έχει οικειοποιηθεί ένα ξένο όνομα συναντιούνται κάτω από ένα περίεργο παιχνίδι της μοίρας κι αποφασίζουν να ξεκαθαρίσουν μια παλιά ιστορία. Έτσι έρχονται στο προσκήνιο γεγονότα που στιγματίσαν για πάντα την ιστορία της ανθρωπότητας, δύσκολες εποχές και συνταρακτικές προσωπικές ιστορίες, γεμάτες πόνο και

ξεριζωμό, ανάρμοστους έρωτες και προδοσίες, ελπίδες κι αγώνες για επιβίωση. Συνδυετικός κρίκος όλων η Θεσσαλονίκη κι ένα διώροφο σπίτι στην Τσιμισκή. Η Μικρασιατική Καταστροφή, ο διωγμός των Ποντίων κι αργότερα ο τραγικός αφανισμός των εβραίων της Θεσσαλονίκης στήνουν τον καμβά πάνω στον οποίο η Γιώτα Φώτου πλέκει μια συγκλονιστική ιστορία γεμάτη ανθρώπινα πάθη, μεγάλες αλήθειες κι απρόσμενες ανατροπές. «Το διώροφο της Τσιμισκή» της Γιώτας Φώτου εκδόσεις Ψυχογιός. Η συγγραφέας γεννήθηκε στο Δροσάτο Καρδίτσας και μεγάλωσε στη Λάρισα, όπου σπούδασε αρχικά στην Παιδαγωγική Ακαδημία. Στη συνέχεια συμπλήρωσε τις σπουδές της στο ΑΠΘ και στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Εργάστηκε ως Σχολική Σύμβουλος στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

-Ξεκαθαρίζοντας μια ιστορία....μεταγράφετε λογοτεχνικά την ιστορία;

Όχι ακριβώς. Πρόθεσή μου όταν άρχισα να γράφω το βιβλίο ήταν να δώσω έναυσμα στον αναγνώστη να ανατρέξει ο ίδιος στην ιστορία και έτσι να βγάλει τα δικά του συμπεράσματα. Για να είμαι ειλικρινής πίστευα ότι τα ιστορικά γεγονότα στα οποία αναφέρομαι είναι γνωστά σε όλους έστω σε γενικές γραμμές. Στην αιτία και τα αποτελέσματα ήθελα να επικεντρωθώ. Ωστόσο πολλοί, ακόμα και Θεσσαλονικείς, μου έγραψαν για να μου πουν ότι ενημερώθηκαν από το βιβλίο και αυτό το γεγονός με ικανοποιεί ιδιαίτερα. Εξάλλου η πραγματολογική έρευνα που προηγήθηκε με κάνει να αισθάνομαι σίγουρη για όσα αναφέρω ή υπονοώ. Τίποτα δεν είναι μόνο άσπρο ή μόνο μαύρο και φρόντισα να κρατήσω το μέτρο και να βγω από τις προσωπικές μου εμμονές. (Θεωρώ βλεπετε, ότι η συγγραφή ενός βιβλίου προσφέρει τη δυνατότητα προβληματισμού και εσωτερικής ενδοσκόπησης πρωτίστως στο συγγραφέα και μετά στον αναγνώστη.) Εννοείται ότι στη συνέχεια δημιούργησα τους ήρωες κι έστησα μια κοινωνική ιστορία έτσι ώστε να εξυπηρετείται ο στόχος μου. Το βιβλίο δεν είναι καθαρά ιστορικό, θα μπορούσε επίσης να χαρακτηριστεί σαν κοινωνικό ή αισθηματικό. Κινείται σε δυο επίπεδα χρόνου, ένα σύγχρονο κι ένα προγενέστερο, όπου η δράση των ηρώων αναδεικνύει θέματα που απασχολούν και απασχολούσαν τον άνθρωπο σε όλες τις εποχές.

-Πως ασχοληθήκατε με ένα τέτοιο θέμα που περικλείει το δράμα της νεότερης ιστορίας μας;

Έλκετε την καταγωγή σας από τις αλησμόνητες πατρίδες;

Όχι δεν κατάγομαι από τη Μικρά Ασία ή τον Πόντο. Γεννήθηκα σε ένα χωριό της ορεινής Αργιθέας και μεγάλωσα στη Λάρισα όπου συνεχίζω να κατοικώ. Πάντα όμως θεωρούσα πως όσα έγιναν αφορούσαν και αφορούν τον κάθε Έλληνα. Η ελληνική κοινότητα στο σύνολό της χτυπήθηκε τότε.

-Μικρασιατική καταστροφή, Γενοκτονία Ποντίων και Εβραίων μνήμες που στιγματίσαν για πάντα την ανθρωπότητα;

Και δυστυχώς δεν έγιναν παράδειγμα προς αποφυγή. Λυπάμαι τόσο πολύ που το βιβλίο ενώ αναφέρεται στο παρελθόν μοιάζει σα να περιγράφει σύγχρονες καταστάσεις. Οι Σύροι πρόσφυγες που είναι γύρω μας ζουν σήμερα τον ίδιο πόνο. Όταν άρχισα να γράφω το βιβλίο δεν πίστευα ότι ως την έκδοσή του θα γίνει τόσο επίκαιρο. Τα γεγονότα με πρόλαβαν.

–Γιατί το επίκεντρο στην Τσιμισκή;

Το βιβλίο είναι επικεντρωμένο στη Θεσσαλονίκη. Είναι η πόλη που χαρακτηρίστηκε σα σταυροδρόμι των πολιτισμών και η ιστορία της πάντα με μάγευε. Τα τρία συμβάντα –η μικρασιατική καταστροφή, η γενοκτονία των ποντίων και ο αφανισμός της εβραϊκής κοινότητας της Θεσσαλονίκης- αν και δείχνουν ανεξάρτητα μεταξύ τους συνδέονται αποτελώντας την αιτία της αλλαγής του πολιτισμικού χάρτη της πόλης. Εκεί φαίνονται πιο καθαρά οι επιπτώσεις τους. Το διώροφο της Τσιμισκή συμβολίζει τη Θεσσαλονίκη. Οι ένοικοί του κι όσοι σχετίζονται με αυτό δείχνουν τον πολυπολιτισμικό της χαρακτήρα.

–Είστε εκπαιδευτικός, πόσο μαθαίνουν τα παιδιά μας στα σχολεία την ιστορική αλήθεια σήμερα;

Η διδασκαλία της ιστορίας στα σχολεία συνδέεται με πολλούς παράγοντες. Κατ' αρχήν εξαρτάται από την προσωπική άποψη που έχει για την ιστορική αλήθεια αφενός ο συγγραφέας των σχολικών εγχειριδίων κι αφετέρου ο εκπαιδευτικός. Επιπλέον σχετίζεται με την εποχή και τους στόχους που έχει κατά καιρούς το πολιτικό σύστημα. Όσα μαθαίναμε παλιά για το «κρυφό σχολειό» κι όσα μάθαιναν πρόσφατα για το «συνωστισμό» στην προκυμαία της Σμύρνης είναι, κατά τη γνώμη μου, τα παραδείγματα που αποδεικνύουν όσα αναφέρω. Θα ήθελα να είναι μέσα στη διδακτέα ύλη μόνο επιστημονικά τεκμηριωμένα γεγονότα κι επιπλέον να πάρουν οι ιθύνοντες το ρίσκο να μπουν σε θέματα που πονάνε. Από εκεί και πέρα θεωρώ ότι για πολλούς άλλους λόγους πολλά παιδιά βγαίνουν από τα σχολεία με έλλειψη ιστορικής συνείδησης, αδυναμία εθνικής, κοινωνικής και πολιτισμικής αυτοσυνειδησίας, δεξιότητες που θεωρούνται απαραίτητες για την εξέλιξή τους.

–Κωνσταντίνος Τσουκαλάς: «Η ελληνική κοινωνία είναι πλέον ώριμη να ξαναδιαβάσει το παρελθόν της». Συμφωνείτε;

Αφού αναφέρετε τον κ. Τσουκαλά θέλω να σημειώσω ότι κατά την περίοδο της πραγματολογικής έρευνας που έγινε για να στηρίξω το βιβλίο ανέτρεξα στο έργο του θεωρώντας ότι κάθε ιστορικό γεγονός έχει τις ρίζες του στο παρελθόν και τίποτα δε συμβαίνει ανεξάρτητα από αυτό. Ναι, πιστεύω ότι η σημερινή εποχή είναι πλέον κατάλληλη να κοιτάξουμε πίσω με ανοιχτά μάτια, να δούμε πώς φτάσαμε ως εδώ. Ο σημερινός πολίτης για να αντεπεξέλθει σε όσα βιώνει έχει πρωτίστως την ανάγκη δημιουργίας ισχυρής ταυτότητας την οποία θα αποκτήσει με την κατάκτηση της ιστορικής αλήθειας.

